

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Hgyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman
Károly* könyvkereskedő
vállalva magára, az előfize-
tések, nyiltér és hirdetési
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó feladatok ide
intézendők.

Alakítsunk védőegye- sületeket.

Irta: dr. Thaly László.

Ausztriának valódi gyarmatai vagyunk. Két év előtt egy bécsi előkelő kereskedelmi körben tényleges szolgálatban álló követségi hivatalnok felolvasást tartott azon témáról: szüksége van-e Ausztriának (sic!) arra, hogy gyarmatokat szerezzen?! Fölsorolta Anglia, Franciaország, Hollandia, Spanyolország és Portugalia példáit, kimutatván, hogy akkor, mikor ezek az államok szerezték gyarmataikat, igen is rentabilis volt a vállalkozás. Egy-két fahajó néhány száz kalandvagyó tengerészszel addig kóborolt Afrika, Ázsia vagy Amerika kevéssé ismert partvidékén vagy szigetei közelében, míg alkalmas kikötő helyről partra szállhatott; a benszülőttek többnyire erélytelen ellenállását legyőzték és a területet Ő Felsége X-ország királyának nevében birtokba vették. A foglaló legénység egy része ott maradt, a többi az anyaországba visszatérve, sippal-dobbal bejelentette a nagyszerű eredményt; újabb csapatok küldettek ki az ott maradottak támogatására, kalandor gyarmatos is mindig akadt, vagy úgy segítettek magukon, hogy a nagyobb városok tolonclakóit áthajóktáztatták az új szerzeménybe, a zsebtolvajt összekették férj és feleséggé az utcai rimával és büntetlenség ígéréssel szabad polgárrá tették stb. A fejlődés lassu munkája magától haladt azután.

Az ilyen összerzési módról lekésett Németország, le Olaszország is, csak a kis Belgium gazdagszik a néki prezentbe juttatott Kongó állam birtoklása által.

Ausztriának tengeri hatalma oly jelentéktelen, hogy a mostani gyarmat szerzést, jobban mondva hódítást, mikor azt lehet mondani, a világ minden zuga már valamely nagyhatalom érdekkörébe be van telekkönyvezve, meg sem kísérelheti. „De minek is kísérléné, — mondá — van minekünk gyarmatunk elég nagy, elég népes és elég gazdag arra, hogy kihasználását biztos haszonnal folytathassuk. Ezt a gyarmatot úgy hívják: „Magyarország.“

Ennek a teljesen igazmondó ur-

nak, kit mint külügyi hivatalnokot közös pénzből, tehát a mi pénzünk-ből, is fizetnek, felolvasása akkortájt nagy port vert föl és országgyűlési interpellációra is adott okot. Szépen elsimitották azután és bizonyára ma már követ e jó ur, vagy talán meghatalmazott miniszter is valamelyik udvarnál. Hogy a próféta növecsze nagyra a szakállát!

Ebből a gyarmati helyzetből való kibontakozás képezése és képezi ma is az igazi hazafiak leghűbben táplált vágyát.

Hogy ettől távolabb állunk ma mint valaha, elég rámutatnom a törvénytelenül 1917-ig megkötött kereskedelmi szerződésekre.

Fegyvertelenek vagyunk, a fölvertezt hatalom szuronyaival szembe nem szállhatunk. Más módot kell tehát keresnünk arra, hogy igazunkhoz juthassunk, hogy erőt merithessünk, vagyont gyűjthessünk magunknak és ugyanakkor halálos csapást mérhessünk Ausztria iparára, mely a miénket teljesen elnyomja.

Próbált dolog; ment is minde-
nütt és diadalt aratott ott, a hol a nemzetet e módszer számára megtudták nyerni

Nálunk 1841-ben Kossuth Lajos alapította meg az iparegyesület révén a „honi ipar-védegyületet“, mely számos fiókegyesülettel hálózván be az egész országot, mihamar hatalmas tényezővé vált.

A „honi ipar-védegyület“ kötelezővé tette minden tagjának, hogy mindazon szükségleteket, melyeket hazai termelés, gyáripar és mesterségek termékeiből fedezni lehet: csak ezekből és csak ezek által fogják fedezni!

A „honi ipar-védegyesület“ első közgyűlését 1845. november 17-én Pestvármegye disztermében tartotta meg 138 vidéki fiókegyesület részvétele mellett. A kezdet nehézségeivel küzdő egyesület buzdítása folytán már négy év alatt 95 tekintélyes ipartelep létesült az országban

A bekövetkezett mozgalmas idők ezen egyesületet is eltemették; de kétségtelenül áll és tény, hogy ipartelepek fölállítására hazánkban ez adta meg az első impulzust.

Ma hazánk alkotmánya el lévén tiporva, kell, hogy olyan térre vessük magunkat, a melyről hatalmi kézzel bennünket leszorítani nem

lehet. Nem parancsolhatja meg nekem senki, hogy stájer kaszát, kapát vagy ásót vegyek és ne gömörít és pedig annál kevésbé, mert van is olyan jó.

Brünni posztó helyett csak tölem függ, hogy gácsit, brassóit vagy zsolnait vegyek. A cseh üveg helyett magyar gyártmányt. Magyar ipar termelte kalap, magyar iparos készítette ruha, cipő és minden egyéb szükséglet bőven kikerül a mi értelmes és szorgalmas fiaink kezéből. A hírlapok által használt papir évi mennyisége ezer vagonra tehető, ebből az országban csak két gyár részesül átlag ötven-ötven vaggonnal, tehát 900 vagon Ausztriából kerül hozzánk.

Igaz, hogy a megindult nagy mozgalmat csak akkor tudjuk áldást hozó intézménnyé fejleszteni, ha a multak tapasztalataink okulva tesszük le annak alapját.

Mindenek előtt nagyarányu szövetkezetet kell alakítani a célból, hogy ez a meglévő statisztikai adatok alapján dolgozza ki, minő iparcikkeket és hol gyártanak az országban?! Minő cikkek azok, melyeknek előállítását által nyereséges vállalkozást lehetne létesíteni?! A szövetkezet saját jelével látná el a honi árut, hogy csalás elő ne fordulhasson, viszont e szövetkezet útján azon kereskedők neve is nyilvánosságra hozassék, kik ily árukat tartani akarnának stb.

Az ország minden részéből jövő értesítések nagyon biztatók e terv megvalósítására.

Ha nem szalmaláng lesz a mostani felbuzdulás, Ausztria keservesen fogja érezni rövid időn, hogy „gyarmata“ kisiklott hatalma alul, de megfogja ez a mozgalom egymaga oldani az alkotmányválság kérdését is, csak okosan, csak kitartással működünk!

Reményem, e kérdés időnkénti fejlődései alatt még lesz alkalmam e lap hasábjain elmondani nézeteimet. Addig is minden magyar ház küszöbe legyen ugyanannyi vámso-
rompó, mely az idegen, de főleg az osztrák árut nem ereszti be a házba.

Ez tisztán tőlünk függ, ezt ugyan senki el nem tilthatja!

Hol vagytok hazám leányai?!

•Isten szeme néz le ránk:
Hős vezérim rajta hát!
Nosza hát!
Nem kell félni — meg
[kell védni]

A hazát!
Minden vérszen,
Poklokot át,
A szabadság
Dicsőséges
Zászlaját!

A szocialisták ha gyülekezésre vagy tette készülnek, sohasem mulasztják el, hogy a nőket, kik hozzájuk tartoznak, segítségül ne hívják, ők rászorulnak nejeik, leányaik támogatására a harcban, melyet a fennálló rend, a haza ellen folytatnak; de azt hiába lesem, hiába várom, hogy az alkotmányvédelem küzdelméből részt kérjenek a magyar nők százazzei.

Pedig nem kis részük van viszonyaink illetékesen való elfajulásában, mert a magyar nők — mély hódolat a kivételnek — kosmopoliták lettek; a magyar **nagyasszonyok** tipusa kiveszöben van; akik tudták és minden körülmények közt be is igazolták, hogy egyenjogúak a férfakkal. Egyenjogúak törvény és gyakorlat szerint, mertha fiágon kihál a név, folytatódhatik a leányágról származó örökösöknél; és ezen kizárólagosan magyar jogszokásból természetesen folyik, hogy a nőknek nálunk a politikába be **kell** folyni. Nem nyilvános szerepléssel, nem a választói jog feszegetésével, hanem azzal a lángoló honszeretettel, mely a magyar nő lelkében lobogott mindig és sulytó villámként vakítóan cik-

kázott, ha arra volt szükség; forró szenvedéllyel áldozott fel a haza oltárán: jegyest, férjet, gyermeket, haját, ékszerét, mikor a haza a rácsapó önkénytől ezer sebből vérzett meleg, biztató hajnalsugárként rózsaszínűvé változtatta a fekete bánatot, mikor a nemzet legjobbjainak bitófái alatt kesergett; izzó meleggel olvasztotta meg a csüggedő keserűség jégkorszakát: az elnyomatás éveit; ujjongó örömmel vett részt a haza újraébredésében: az alkotmány győzelmében az abszolutizmuson.

A kiegyezés első éveiben bele vitte erkölcsi érzékét, kitartó szívósságát a magyar nő a politikába, mert szívéből, lelkéből ép oly szünet nélkül áradt a hazaszeretet villámárama, mint a nap fénykoránájából. — Azután?!

Nos, azután jött az a korszak, ami minden nagy, erős megrésze-gülést — legyen az testi, avagy lelki — rendszeren követni szokott.

Először a feledés gyönyöre, a halálos ellenségnek is bocsánat, a javak elajándékozása, éppen mint a „báránnyérü“ borittas embernél tapasztalható, azután bekövetkezik a mély álom s a legvégső stádium? A pizok, a posvány; és mikor a gyomor megkönnyebbült — a kijózanodás, az ébredés.

Azon nincs mit csodálkozni, hogy a férfiak megmámorodtak a a visszaszerzett alkotmány öröme-től, azon sincs, hogy akadtak, kik a nagy általánosság mámorában nem osztoztak, hanem a kiegyezés első percétől fogva önös célokat szolgáltak, csak az sajnos, hogy a mámor a nőket is hatalmába ejtette s nemis agyukba, hanem szívükbe

szállt s ennek következtében a ma-gyar nők különös átalakuláson mentek át.

Először is elfeledték a férfival való egyenjogúságukat s az ebből folyó kötelességüket; azután midőn a külföld propagálta a nőemanci-pációt s a feminizmust, nem jutott eszükbe, hogy ők időtlen-időktől fogva teljhatalommal uralkodtak s minden téren velünk egyenjogúak voltak Magyarországon.

Csak gyakorolni kellett volna jogukat s ők szolgálhatnak példá-val a külföldnek, hogy **mily me-derben kell mozogni az új esz-méknek**, hogy azok üdvözítsenek.

Mondom, nem saját rég élvezett jogaik gyakorlásához tértek vissza, hanem annak dacára, hogy nekik 13 bordájuk van, nem 12 mint a férfiaknak, mégis elkezdtek utánozni szegény külföldi testvé-reiket, kik soha a férfiéhoz hasonló jogokkal nem bírtak s így legalább érthető volt, hogy a férfakkal való egyenjogúságért mozgolódnak.

Ma már minden csak látszat; A lényeg? Az semmi! Az egyen-jogúságra való törekvésben is ezt az axiómát követik és elhagyják othonukat, férfi pályára készülnek, szivaroznak, sportolnak, kártyáznak, férjeiknek nem élettársai, hanem pajtásaivá lettek, gyermekeik nevelését cselédekre, ovodákra, iskolákra, gimnáziumra bizzák. Természetes, hogy a fiúnak a nevelését mind-végig az anya szemének őrizete alatt befejezni nem lehet, de a leányok is ilyen elbánásra szorit-tattak: és a nők ebben az egyen-jogúságért való küzdelemben észre sem vették, hogy elvesztették azt a megszentelt hatalmat, mit férjeik,

T Á R G A.

Március 15.

Köszöntve légy te büszke nap:
Aki magyar ma néked áldoz.
Magyar szívekből hő ima
Repül az Urnak zsámolyához.
Tünődve szálljon vissza lelkünk
A mult kódébe messze, messze.
Ki jövődönnek épít házat,
Alapkövét multba keresse.

Tündöklő nap óh! jer közénk,
Az utódoknak táborába.
Az elvadult testvérviszály
Némuljon el a mult szavára.
A „negyvennyolc“ testvérisége
Lobogjon köztünk újra fennen.
Egymásra törő pártos magyarnak
Juttasd eszébe: sok az ellen!

Nagy tengeren kicsiny sziget,
Viszályok verte nemzetem!
Körültted csendes a világ
Csak benned dul a küzdelem.
Mi lesz, ha ellenségeid karja:
A tenger összezsap feletted?
A rabság kínzó vasbilincsét
Szegény hazám már elfeledted?

Köszöntve légy te büszke nap!
Szálljon szívünkbe szent varázsod.
Hallgass meg magyarok Istene,

Ki bűneinket megbocsátod:
Oh adj hitet, hogy összetartsunk,
Magyar a magyart hogy ne bántsa,
S a „Talpra magyar“ szent ígéje
Visszhangra találgon hazánkba.

Buzogány.

Színész dolga az.

Írta: Vajda József.

Folyton a közönség kegyét hajhászni, szeszélyeinek és nézeteinek rabjává szegődni, tőle mellőztetni, lesújtatni, megsemmisítetni; színész dolga az.

Örülni, mikor sirni szeretne, kacagni, mikor szívét mélységes kínok marcangolják, kendőzni azt az örületes ellentmondást, mely szíve lelke és a külvilág közt van: színész dolga az.

Játszani a hősszerelmezt, mikor fele-sége otthon a halállal vívódik, összeháza-sodni szinpadí kedvesével, mikor az i. azí-nak sirdombján még fű sem nőt, leküzdeni a fel-feltörő kínos érzéseket, s örömet, jó-keedet erőltetni helyükbe: ismét csak a színész dolga az.

Különösen pedig a szegény vándor-színészé.

Csaknem beleszédül sorsának ellen-tetés voltába, a festék mögé bujtatott fájdalom csaknem megfojtják, de azért játszani kell, mert színész és mert élnie kell!...

A falusi kis szintársulat kedvelt éne-kesnője, a direktorné, hirtelen megbete-gedett. Tegnap még a szinpadon ünnepelték s ma már az ágyban is gyöngédnen szerető férje fordítja meg; tegnap a lámpák előtt a közönség valósággal tüntetett csengő tiszta hangja mellett s ma a lélegzetét is mesterségesen kell eszközölni.

Mi baja, honnan támadt e sulyos ag-gasztó betegség, ki tudná azt megmondani?

Aztán meg ki törődik az ő betegsége-vel? Nem veszi körül ágyát szomorú rokonság, sem a jólelkű szomszédok és ismerősök, nincs ki csendes sóhajain és el-elhaló hörgésein könnyeket hullasson s aki vigasztalni iparkodnék; csak egy ember áll ágya mellett lehorgasztott fővel, könnyes szemek-kel és reménye vesztett szívvel: a férj, a színész. Szülők, gyermekek, rokonság és ismerősök egy személyben

Feleségem, kedves jó feleségem.

Kivülről behalatszük az utcagyermekek nevetése, a munkáról hazatérő legények nótája, a gulya kolompja, majd az est-harang tompa zugása, a mikor a férj csen-desen térdre ereszkedik a beteg ágya mel-lett és imádkozni kezd...

A beteg úgy látszik, némileg megkön-nyebbült az ima varázsa alatt. Felnyitotta nagy beszédes szemeit, szederjes ajka körül gyöngö mosoly játszadozott s alig érthető hangon szólt!

— Menj kedvesem színházba... Én már könnyebben vagyok, téged pedig vár-nak. Tudod, az a mi kenyerünk.

fiak lelkére gyakoroltak, mit a fiu az anyatejjel szívott be, azt a minden tüznél erősebb lángot: a haza szeretetét.

Idegen eszínék, idegen szokások rabjaivá lettek!

De mi történt?! — Jött egy „erős kezű“ férfit, az egész családjának volt elég önzése, hogy ment maradt a mámortól, és, Tisza István úgy ítélte meg a helyzetet, hogy a piszok s posvány fertőjébe a nemzet erkölcsé s nemesebb énje már annyira elsüllyedt, hogy mindent eltűr; de hála az „erős kezűnek“ az ostorcsapás elég súlyos volt s a nemzetet szívében találta.

Hogy, ez a hosszú mámorban sinlődő nemzet mire volt képes az öntudatra ébredés első percében is, azt megmutatta az 1905. évi követválasztás és megmutatja napról napra inkább, abban a küzdelemben amit azóta folytat alkotmányáért, és ebben a küzdelemben nem érzem én a ti nemzeti érzéssel telt, nemes szívetek dobogását, a ti biztató, lelkesítő, erőtadó szavatok hatalmát, a ti honleányi bútol fakadt könnyetek menyői balzsamát!

Jöjjetek segítségünkre nagy megpróbáltatásunkban, gyámolítsátok gyengeségünket, adjatok példát a lemondásban, hagyjátok nekünk a kenyérkeresés durva munkáját, hisz lehull tőle szép lelketek himpora, rőzsás ajkátokból ne a cigaretta villogása, hanem a honszerlem lángragyujtó szava szálljon felénk; hagyjátok a játékasztalt, hisz Krisztus urunk köntösére is kockát vetettek és jusson eszetekbe, hogy a játékasztalnál használt igaz gyöngy s arany pikkely erszénykéitek csak egy-egy szeme is, a nyomornak

mennyi égő könnyét száríthatná fel, melyet a megpróbáltatás e keserű napjai zúditottak azokra, kik inkább választották a nyomort, mint a hazaárulást.

Álljatok mellénk, sorakozzatok zászlónk alá, mert a férfi ereje a nő lelkéből, szívéből táplálkozik csakugy mint Antaus is az anyával — a földdel való érintkezésből merítette győzhetetlen erejét.

Térjetekek vissza, hatalmas birodalmatokba — a házba, legyetek mindig és mindenkinek ki hozzátok jön sanyargattatásában, kételyeiben, bánatában »otthon«, ne csak bizonyos napokon, hisz azt Chonfleuri ur s családja is megtudta Offenbach operette-jében cselekedni; nem méltó ez a magyar vendégszeretet híréhez!

Nézzetek szét e hazában, mennyi szükség volna segítségetekre! Hol a mi kezünk durva, hol a mi szavunk gyenge ott mindenütt a ti kötelességek a segítés.

Nem veszitek észre, hogy mióta ti kiléptetek az otthon szentélyéből, azóta még a jó Istenben való hitünk is megrendült, meglazult pedig: „a legegyszerűbb léleknek éppen úgy, mint a legkiműveltebb intelligenciának egyaránt szükséges a vallás.“

„Vallás nélkül semmi társadalom meg nem állhat, csak a hit szárnyain emelkedhetik lelkünk az anyagiasság röghöz tapadt gondolkodásából azon tisztább régiókba, hol az eszmények születnek: s ez a család — a hazaszeretete“, mondja Prohászka lánglelkű püspökünk.

Jöjjetek tehát hazám leányai, teljesítétek ti is kötelességeteket, küzdjetekek velünk, hogy egyenjo-

guak lehessetek velünk; vezessetek vissza bennünket a hithez s vele a család és hazánk olyan foku szeretetéhez, hogy képesek legyünk eltörlni még az emléket is annak a látszólagos, szinpadi alkotmánynak, mely eddig mámorba ringatta hazafiui lelkiismeretünket és képesek legyünk kiküzdeni a valódi magyar alkotmányt.

A gyászmagyarkákat emberi kezek csonkították meg, válságos küzdelemünk gyászmagyarkáinak leggyászosabbikát a magyarok Istenének sujtó keze fosztja meg szemefényétől; egyik szemével már oda van, a másikat is hasonló veszély fenyegeti és Tisza István még sem száll magába.

Vegyenek példát róla az árulók, a hamis barátok és az eltántoritottak addig, míg a büntetés őket is utol nem éri; forduljanak vissza végzetes utjokról és vivjék egyesült erővel e végső küzdelmet, mert ha most elbukunk, soha fel nem támadhatunk.

»Süvöltsenek égig
A csillagos égig
Harsány harsónáink;
Mi lesz a magyarral —
Ez utolsó harccal
Mégválnak, mégválnak.«

»Mindenható atyám,
Most segítsd igazán
A te magyar néped!
Meghal egy jaj nélkül,
De szabadság nélkül
Nem élhet, nem élhet!«

Békassy M.

A szabadság napja.

Hazafiui lelkesedésének méltó kifejezést kívánt adni Kaposvár polgársága március 15-én. A városban levő különféle

— Nem hagylak magadra édesem, ha a világ minden kincsével csalogatnak is. Lehetetlenség volna az.

Ebben a pillanatban a társulat egyik tagja lépett be az ajtón lihegve, izgatottan.

— Direktör ur az istenért jöjjön már, ne várásson magára.

— Nem megyek.

— Az lehetetlen. A legszebb és legnagyobb szerep a direktör ur kezében van, nem lehet senkit sem beugratnunk. Mi lesz velünk.

— Én is veletek halok, de a feleségetem nem hagyhatom, hiszen látod...

— De a közönség, direktör ur a közönség!

— Mit törődöm én most a közönséggel.

— Az nem úgy van. Így beszélni nem szabad. A közönség minden helyet megvett és most türelmetlenkedik, zugolódik.

A beteg felütötte a fejét és kérőleg tekintett férje felizgatott arcába.

— Menj kedvesem és játszáj, mintha misem történt volna. Hiszen tudod, a közönség milyen zsarnok és a társulat sem halhat éhen.

Az igazgatóban jó ideig küzdött a színész a férjével és végre is az előbbinek engedett.

— Jól van elmegyek. Leszek hát pelikan, kiszakítom a szívemet gyökerestül, hogy a közönséget és benneteket jól tartsalak vele, hogy ne éhezetekek; tengert sírok fájdalmaimból, hogy ne szomjazatekek. Men-

jünk hát. Színész kötelessége ez. Maradj nyugottan kedvesem.

És megcsókolta hosszassan, fájdalmasan, mintha bucsucók lett volna és aztán sietve távozott.

Játszott a legboldogabb jókedvvel, a legüzesebb hévvel, mintha nem gondolt volna arra hogy azóta felesége talán a halállal vívódik. A közönség tombolt elragadtatásában, és a siker teljes volt úgy anyagilag, mint erkölcsileg.

A tapsból és a pénzből bőven kijutott, és a direktör kissé jobb hangulatban tért haza.

Felesége ott ült az ágyban, a falnak támaszkodva, mereven, mozdulatlanul, kezei össze voltak kulcsolva, szemei fölakadva, s csak mintha ajkai körül derengett volna egy gyöngye mosoly.

Meghalt...

Teste már kihült, hideg volt, mint a márvány és a jó férj hiába sirt rá tenger forró könnyeket, hiába csókolta arcát forró csókjaival, nem bírta azt többé fölmelegíteni.

A mi ezután következett az a szegény színész kendőzetlen nagy fájdalom volt. Eljöttek társai, hogy vigasztalják és megsirassák gyászos esetét, eljött a falu közönsége is, hogy kikisérje szeretett színésznőjét a sírkertbe, hogy végignézze és megkönynyezze életének utolsó tragikus felvonását. A színész-férjet, a jószívű emberek hozták haza a temetőből, ott találták a felesége sírhalmán eszméletlenül.

Harmadnap egy szerelmes szerepét játszotta. És mintha nem is ő lett volna a szomorú özvegy, akit csak három nap fájdalom választ el feleségétől. Tüzes hév, szenvedély, lángoló szerelem, egy csábító Szeladon összes tulajdonságai egyesültek benne. Nevetett, nevetetett, és a közönséget is magával ragadta. De a mikor lemosta magáról a festéket, a mikor eltűnt a szolgálai káprázat és a csábító szerelmesből újra az özvegy színidirektor lett, nem bírta könnyeinek özönét visszatartani, szíve csaknem leszakadt a nagy fájdalomtól.

Mikor az iskolából, ahol előadást tartottak, kiött, odament hozzá egy egyszerű parasztember és kalapját megemelve így szólt:

— Ejnye uram, ez már mégsem rendin van ám. Alig temettük el a feleségét és maga már is a más felesége után jár, azt csábítgatja. Micsoda lelke van magának, hogy ilyent is megtehet?

A színésznek önkéntelenül is könnyekkel teltek meg szemei és fájdalmasan felelt:

— Igaza van bátyám, nincs is nekem lelkem. De hát azt maga nem érti meg. Színész dolga az.

Ezzel hazament könnyeit ontani és az éjszakát álmatlanul átszenvedni... Mert ilyen a színész sorsa!..

testületek és egyesületek, az ipartestületek vezetésével díszes felvonulással külsőleg is kifejezést óhajtottak adni egybehangzó hazafias érzelmeiknek, de a hatalom zsarnoki szeme előtt Sámson karjainak ereje nyilatkozott meg az együttérzés magasztosságában s nem késett vazallusait a külsőségek megakadályozására utasítani.

A vasuti munkások főnöke nem engedélyezett szabadságot a szent nap délelőttjére, a város rendőrfőkapitánya pedig a zenés felvonulást s az utcai gyülekezést tiltotta meg, mely határozat ellen dr. Rusa Ernő és társai az alispánhelyetteshez 14-én felebbezéssel éltek, ki a főkapitányt magához rendelte s kihallgatása s a felsőbb parancs elolvasása után felebbezőket még azon napon a felebbezés elutasításáról értesítette. Mondja még valaki, hogy a mi megyénk házában a szent lassúság ütött tanyát? Mindkét határozatot egész terjedelmében itt közöljük, hogy annak idején felhasználhassuk:

1246/1906. sz.

Kaposvár rt. város rendőrfőkapitányi hivatala

Dr. Rusa Ernő és társai kaposvári lakosok, mint rendezők bejelentése a március 15-én tartandó nemzeti ünnepély tárgyában.

Vég határozat:

Dr. Rusa Ernő s társai bejelentésének azon részét, hogy f. évi március 15-én délelőtt 10 órakor a rom. kath. templomban ünnepélyes mise tartatik, 11 órakor Kossuth Lajos arcképe a 48-as függetlenségi körben lelepleztetik, délután 3 órakor a városháza nagytermében ünnepély s este 8 órakor a »Korona« vendéglő nagytermében társasvacsora rendeztetik, — tudomásul veszem: ellenben a bejelentés azon részét, hogy délután 1/3 órakor az Irányi Dániel-utca 15. sz. helyiség előtt gyülekezés és innen a városház előtti tere zenés felvonulás tartassék s az ünnepély a városháza előtti téren rendeztessék, — tudomásul nem veszem, illetve a program ezen utóbb jelzett részeinek megtartását betiltom, mert felsőbb rendelet szerint a március 15-iki ünnepélyek csakis zárt helyiségekben s mindenféle nyilvános gyülekezés és felvonulás mellőzésével rendezhetők, a nép nyugalmát és békéjét veszélyeztető politikai tüntetések nélkül.

Figyelmeztetem tehát bejelentőket, hogy felelősség terhe mellett csakis ezen vég határozat rendelkezéseinek keretén belül maradjanak, mert az esetleges eltérés a fegyveres hatalom beavatkozását vonhatja maga után, ez pedig sem a rendezőségnek, sem a város békés lakosságának érdeke nem lehet.

Erről dr. Rusa Ernő kaposvári lakost s általa rendezőtársait ezen vég határozat kiadásával azzal értesitem, hogy a meg nem elégedő félnek jogában áll ez ellen a kézbesítéstől számítandó 15 nap alatt felebbezéssel élnie.

Kaposvár, 1906. évi március hó 13-án.

Dr. Varga,
rendőrfőkapitány.

Másolat.

Somogyvármegye alispánjától.

5844/1906. sz.

Kaposvár rt. város rendőrfőkapitányi hivatala 1246/1906. sz. jelentésével felterjeszti Rusa Ernő dr. és társai kaposvári lakosok felebbezését az iratokkal.

Határozat:

Kaposvár rt. város rendőrfőkapitányának folyó hó 13-án 1246. sz. a. hozott ama vég határozatát, melylyel Rusa Ernő dr. és társai kaposvári lakosokat ama kérelmükkel, hogy március hó 15-én d. u. 1/3 órakor az Irányi Dániel-utca 15. szám helyiség előtt gyülekezés és innen a város-

ház előtti tere zenés felvonulás rendeztessék, elutasította, illetve eme bejelentést tudomásul nem vette s a bejelentett program eme részének megtartását betiltotta, az ellene Rusa Ernő dr. és társai részéről közbevetett felebbezés folytán felülvizsgálat alá vevén azt a felebbezés elutasítása mellett indokaiból helyben hagyom. Miről a kaposvári rendőrfőkapitány urat, a vonatkozó tárgyatok kiadása mellett, további intézkedés végett értesitem.

Kaposvár, 1906. évi március hó 14-én.

Alispán szabadságon: A másolat hitelül:

Gabsovits, (P. H.) Tóth Gyula,
főjegyző s. k. kiadó.

1277/1906. sz.

Végzés.

Ezen másodfoku alispáni határozat eredetben megtartani, egy másolati példányban pedig Rusa Ernő dr. és általa bejelentő társai kaposvári lakosokkal írásban közölni rendeltetik azzal, hogy az 1901. évi XX. t.-c. értelmében ellene további felebbezésnek helye nincs.

Kaposvár, 1906. évi március hó 14-én.

Dr. Varga,
rendőrfőkapitány.

Az igazságos Isten a politikai látóhatárnak teljesen megfelelő borus napot küldött sok nyomor és szenvedésre kárhóztatott magyar népére s a derengő hajnal hűvös szellője, mintha Megváltó szent fia előtti fohászaik lettek volna régi jó Patronánknak.

Kaposvár házain a trikolor szent jelvényeit lengette a hűvös március szellője, némelyek a nemzet igaz érzéseinek hű kifejezéseként gyászfatyollal fedve.

Délelőtt 10 órakor a kath. templom nagy hajója kicsinek bizonyult a vallaskülömbőség nélkül beözönlő magyarok befogadására s ott az örökké emlékezetes isteni tiszteletet végig fohászokodással löltve, letörültük könnyeinket, hogy részt vehessünk a 48-as függetlenségi körben Kossuth Lajos édes apánk arcképének leleplezési ünnepélyén, hol dr. Zankay Gusztáv elnök az ünnepélyhez méltó, magas szírnyalású szónoklata lelkes hangulatot, óriási éljenzést keltett és érdemelt. A kép Ripp-Rónai József festőművész, városunk szülőtte alkotása, gyönyörű ékesége a kör hely ségeinek.

Délután 3 órakor a városház nagytermében kellett volna lenni a testületek ünnepélyének, de a mérhellen számban felvonult népsokaság ott el nem fért, hanem a városház udvarát, folyosóit, hivatalos helyiségeinek blakait töltötték meg zsufolásig s a vasuti dalárda bevezető éneke után egy fiatal iparos, Zenta János a »Talpra magyart« fiatalos hével, szép szónoki tehetséggel szavaltta el.

Dr. Pete Márton ügyvéd lépett utánna az emelvényre s a töle megszokott elokvenciával, jó organumának teljes érvényesítésével olyan ünnepi szónoklatot tartott, hogy a nagyszámu hallgatóság között alig láttunk valakit, kinek hazafiai fájdalom sajtolta könnyeit kendőjével ne kellett volna eltüntetni. Különösen hatott beszédjének azon része, mikor az ifjúságot, férfiakat, aggodat, asszonyokat, leányokat korukhoz megfelelő esküre hívta fel a magyar szent szabadság borus egének felderítésére.

A beszéd után a Himnusz és Kossuthnóta alig hogy elhangzott, a tömeg szeretett volt orsz. képviselőnk, Thaly Lászlót kívánta hallani, ki a polgárság felhívásának eleget téve, valóban szép és lelkes szónoklatban kitartásra buzdította volt választóit.

A szép ünnepélyről a testületek zászlóik alatt lelkes dalokat énekelve vonultak el, a nagyközönség pedig nyugodtan szétoszlott, lelkében azon óhajttással: »Hozza reá vig esztendő, megbűnhődte már e nép a multat s jövendőt.«

Este a »Korona« szálló nagytermében társas vacsora volt, melyen mintegy 500-an

jöttünk össze. Az estélyt a vasutasok dalárdája a Himnusz elénekésével vezette be, melyet természetesen a nagyközönség állva hallgatott végig. Az első felköszöntőt Thaly László volt képviselőnk mondotta, méltatva a március idusának jelentőségét s a tornyosuló felhők dacára nemcsak a magyar nemzetnek történelméből de a világtörténelem eseményeiből bizonyította, hogy az olyan nemzetet, mely szabadságát apaitól öröklött kitartással feltékenyen őrzi s ha kell vérevel is védi, az alkotmány szánca-ból földi zsarnokság ki nem szoríthat. Összetartásra, a szemfényvesztés és hitegetés megvetésére buzdította lelkes hallgatóit. Felköszöntőt mondott még dr. Pete Márton, Szalay Károly, dr. Zankay Gusztáv, dr. Rusa Ernő, Lencz Sándor, Danka István stb. Különösen nagyhatást keltett Szalay Károly magas szívnalon álló érzéssel teli hazafias szép beszéde. A nagy társaság lelkes hangulatban éjfél tájban oszlott szét.

A nagyatádi ünnepély.

Délelőtt 1/11 órakor az itteni rom. kath. templomban kezdetét vette az isteni tisztelet és pedig a nagyatádi daloskör a Himnuszt elénekelte, ezután a szt.-ferenc-rendi zárda vicáriusa pater Gentilis egy nagyobb szabású lendületes egyházi beszéddel méltatta a nagy nap jelentőségét. Ezután következett az ünnepély legmeghatóbb része a görgetegi esperes-plébános Vas Ferenc, a 81 éves agg pap, aki 48-ban a szabadságharcban résztvett pap. pályájának felbeszakításával, celebrálta a nagymisé. A nagymise végeztével ismét a daloskör énekelt, a szózáttal zárva be az isteni tiszteletet.

A templomból kijövet nemzeti zászló alatt a 6-700 főre menő közönség felvonult a Kossuth-szoborhoz, hol azt Széchényi Aladar gróf a nagyatádi választókerület pártelnöke Chernel Gyula volt orsz. képvis. által a célokra magával hozott szép koszorúval néma csendben megkoszorúzták. Ezután megtörtént a felvonulás a Kossuthnóta éneklése mellett a nagy vendéglőbe társas ebédre.

Itt az első fogás után gróf Széchényi Aladar mondotta az ünnepi beszédet, majd a második fogás után dr. Noszlop Gy. Gáspár ügyvéd, mint ügyvezető elnök méltatta a nap jelentőségét, egyetértésre és a 48-as eszmék istápolására buzdítván a jelenlevőket.

A társas ebéd végeztével Chernel Gyula, volt országgyűlési képviselő tartotta meg nagyszámu választó jelenlétében a beszámolóját, melyben vázolta az 1905. január 26-tól a f. évi február 19-ig folytonos törvénytelen elnapolással és végre fegyveres erőszakkal, melynél minden egy képviselőre 10 fegyveres erőt számítottak, lefolyt képviselőhazi ülészakot és eseményeket, lelkesítő beszéddel buzdította a választókat a törvényes uton való ellenállás fenntartására.

Majd ezután Széchényi Aladar gróf a párt-elnöke, megköszönte a volt képviselőnek a beszámoló megtartását és ajánlatára Chernel Gyulát, mint a 48-as párt kipróbált elvhűségű törhetlen harcosát újból jelölésre ajánlotta, mire egyhangulag jelöltetett.

Együttal Kossuth Ferencnek üdvözlő távirat küldése is elhatározott.

Gróf Széchényi Aladar mindkét szónoklata ugy tartalmi, mint formai szépsége és tökéletességénél fogva a megörökítésre érdemes. Itt közöljük szösz szerint mindkét beszédet:

Lakomán mondott ünnepi beszéd.

T. ünneplő közönség!

Legyen szabadság! Ez volt 1848 március idusának jelszava. És szabaddá lön a magyar! Lehullottak a rablancok, melyek századokon keresztül bilincsekben tartották a magyar népet. Szabaddá lön a magyar

föld! Szabaddá lón a magyar polgári munka és megszületett a sajtószabadság!

Ez ut a szabadságot, ennek a szabadságnak a kivívásáért a magyar nemzet fegyvert fogott. Mindenki fegyvert fog, kinek nem béna a keze, a tisztviselő leteszi a tollat, a pap otthagya a szöszeket, a földmivelő abbanhagyja a szántás-vetést, mindenki siet a haza védelmére, mindenki ki akarja venni részét a nemzet függetlenségének kivívásában. Petőfi Sándor a nemzet költője elszavalja hogy: Talpra magyar hi a haza, itt az idő most vagy soha! Ilyen és hasonló buzdító és lelkesítő szavaknak hatása alatt hősök lesznek a békés polgárok és halálmegevetéssel rontanak az ellenségnek. És folyik a vér, a nemzeti hősök drága vére és bepirosítja a haza szent földjét. Némán, minden jajszó nélkül aldozzak föl a vértanúk életüket, de nem halnak meg, mert emlékü örökké fog élni míg magyar szó hangzik és magyar szív dobog a harmas bérc és hármás folyam országában.

T. ünneplő közönség!

Ma is március idusára ébredtünk. Ma is mint 1848-ban harc előtt áll a nemzet. Ma is mint 1848-ban körülhordják az országban a véres kardot és talpra szölitják a magyart. Veszélyben a magyar szabadság, le akarják törni ősi alkotmányunkat. Alkotmányunk védelmére sorakozni kell mindannyiunknak, mert a haza mindekellett.

Uraim! A nemzet 1848-ban elhatározta, hogy törvényes jogait fegyveres kézzel fogja megvédelmezni, ma majdnem 60 évvel később a nemzet azt tartja, hogy törvényes jogait biztonságban, hathatóságban tudja megvédelmezni, ha fegyver helyett a törvénykönyvet veszi kezébe. Az a törvény, mely ma leghatalmasabb fegyverünket képezi és melyet összes kiralyaink esküvel pecsételtek meg a nemzetnek adó és ujonc-megajánlási joga.

Senki sem tartozik adót fizetni, senki sem tartozik katonának beállani, amíg az országgyűlés évről-évre meg nem szavazta a költségvetést és míg meg nem ajánlotta az ujoncjutalékot. Tudjuk nagyon jól, hogy ez sem tavaly, sem az idén meg nem történt.

Uraim! Immmár a vakis láthatja, hogy sors üldözte szegény nemzetünket, a meztelen önkényuralom egy időre hatalmába kerítette. Az országgyűlésnek szuronyok segítségével való feloszlatása, a gyülekezési jogunk megszorítása, a sajtószabadság megtámadása, a vármegyék önkormányzatainak felfüggesztése mindmegannyi felett, melyek világosan bizonyítják, hogy ma Bécsben hallani sem akarnak törvényes jogainkról és hogy az ország szerencsétlenségére találkoznak — úgy mint hajdanában is mindig találkoztak — magyar emberek, kik beállottak hazaárulóknak és ezeknek segítségével akarják letörni törvényes jogainkat.

Uraim! Véghetetlen szomorú idöket élünk, vérzik a szívem és gyászolom nemzetem alacsony sorsát! de azért csüggedni nem szabad. Ma a XX. században, midön még Perzsiának és Oroszországnak is alkotmányt adnak, csak veszt örültek gondolhatnak és vállalkozhatnak az 1000 éves magyar alkotmány lefokozására és megsemmisítésére. Nem is fog ez a törekvés sikerülni, mert maholnap nemzeti ellenállásunk az országgyűlés és vármegyék termeiből at fog szarmazni a társadalom nagy tömegeire, a népnek millióira és ennél a hatalmas akadály-nál mint kártyavár fog összeomlani a tehetetlen önkényuralom.

Azután a fényes példa után, melyet az országgyűlés túlnyomó nagy többsége és vármegyék legnagyobb része a nemzetnek adott, kétségtelen, hogy minden egyes magyar ember ezentul nemzeti ellenállásunknak bevehetetlen vára fog lenni, mely várakat a törvénytelen hatalomnak külön-külön egyenként kell majd megostromolnia és bevennie. Minden egyes honpolgár szikla-

szilárdon álljon és soha sem térjen le a törvényes talajról, mely törvényes talaj neki hazafias kötelességévé teszi, hogy a törvénytelen hatalommal szemben tagadja meg adóját és ujoncnak be ne álljon, ha még annyira is fogják csábítgatni és édesgetni. Akik ma ezen szentesített törvényeinknek nem engedelmessé válnak, azok a nemzetünk árulói. Ezt a törvényes fegyvert nem csavartják ki kezeinkből és minél hathatósabban fogjuk azt forgatni, annál előbb fogják belátni nevelésük tehetetlenségüket és annál előbb fognak ismét bekövetkezni a törvényes állapotok. Hogy azonban csak mielőbb bekövetkezzenek, föltétlenül szükséges, hogy mindannyian osztály, vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül szorosán összefogjunk és vállvetve törekedjünk az önkényuralom megdöntésére.

Uraim! Constatálni kívánom, hogy Bécsnek és a vele szövetekezett magyar hazaárulóknak máris sikerült két óriási vívmányt elérniök, mely vívmányokért azonban senki sem fogja őket megirigyelni, sőt valószínűleg ök magok fogják ezen nagy sikert mihamarabb keservesen megbánni.

Az egyik nagy vívmányuk, hogy a magyar nemzetben, mely századokon keresztül ontotta véréit a Habsburg dinastiáért és mely nemzet képes volt a »Moriamur pro rege nostro« magasztos kijelentésére, megingatták a dinasztikus érzést, megingatták a nemzetben ezt a hagyományos tiszteletet, melylyel a magyar ősidők óta kiralyai iránt viseltetett.

Ezentul nem lehet majd oly könnyen hivatkozni az »ősi erényre« és a »bizalomra«, midön ezt a bizalmat mesterségesen kipusztították a nemzet érzelmi világából. A másik nagy vívmány, melyre szintén büszkék lehetnek, hogy a nemzet nagy többségéből kiölték az 1867. évi kiegyezési műhöz való ragaszkodást és hitet. Meg vagyok róla győződve, hogy soha sem értük volna meg ezen válságos szomorú idöket, ha az 1867. évi kiegyezési művet Deák Ferenc szellemében kezelték volna. E helyett azonban hosszú 38 éven keresztül meghamisították ezt a nagy művet és arra használták föl, hogy elaludják a nemzetnek törvényes jogait. Ma már honfitársainknak legnagyobb része nem bizik többé Deák Ferenc nagy művében, mert látja; hogy az a magyar nemzet állami függetlenségének a kivívására nem alkalmas. Ez a válság szerintem az 1867. évi kiegyezésnek alkonyát jelenti. Meg vagyok róla győződve, hogy az új alkotmányos élet nem a 67, hanem a 48 jegyében fog megindulni és Kossuth Lajos dicső hagyományai fognak érvényesülni.

Éljen a magyar szabadság! Éljen 48! Chernol Gyula beszámolója után mondott beszéd.

Tisztelt polgártársaim!

Mint a n.-atádi választókerület függetlenségi és 48-as pártjának elnöke, úgy hiszem föl vagyok jogosítva, hogy az itt megjelent polgártársaim és a magam nevében is megköszönjem Chernol Gyula urnak, ami tisztelt volt képviselőnknek, hogy körünkben megjelenni és bennünket tájékoztatni szives volt azokról a szomorú dolgokról, melyek a múlt évi képviselőválasztások óta az országgyűlésen történtek. Mindazok után miket töle hallottunk, de azok után is amit a napilapokban is lehet olvasni, teljesen bizonytalan, hogy mi fog történni. A törvénytelen hazaáruló kormány tervéről, ugyszólván semmit sem tudunk. Szerintem nincsen kizárva, hogy miután már ez a kormány a törvénytelenességekben egészen elmerült, a lelkiismerete attól a még nagyobb törvénytelenességtől sem fog visszariadni, hogy a képviselőválasztásokat most egyáltalában nem fogja elrendelni és 1—2 esztendeig, amíg ugyanis pénzzel és katonával győzik, a meztelen önkényuralom fog szegény nemzetünkön garzdalkodni. Alaptörvényünk az 1848. évi IV. t.-c. melyre Ö felsége a király a koro-

názás alkalmával megesküdtött, határozottan elrendeli, hogy az országgyűlés feloszlatásától számítva 3 hónapon belül az új országgyűlést okvetlenül össze kell hívni. Senkinek sincs jogában föltételezni, hogy Ö felsége a király esküjét meg fogja szegni, azonban tekintettel a jelen kormány gazságára és az uralkodónak agg korára, el kell készülnie leánunk a legrosszabbra is. Különben t. p. arra az esetre ha el is fogják rendelni a választásokat és 3 hónapon belül össze is fogják hívni az új országgyűlést, szerintem akkor sem fogunk valami sokat nyerni, mert Bécs és a vele szövetekezett magyar hazaárulók elhatározták, hogy ezt a nemzetet meg kell puhítani, a magyar nemzetet végleg le kell törni. Miután pedig előreláthatólag a a nemzet a választáskor ismét azoknak fogja megadni a nagy többséget, kiket a múlt választáskor tisztelt meg bizalmával, megnt csak ott leszünk, ahol ma vagyunk és ebben a esetben nem tartom valószínűtlennek, hogy a hazaáruló kormány az országgyűlést többször közvetlenül egymásután fogja föl-osztatni és a választásokat is többször egymásután fogja elrendelni. Ezzel azt a célt akarja elérni, hogy a választóközönség elkedvetlenkedjék és kifáradjon, a képviselőjelöltek pedig anyagilag kimerüljenek, tönkremenjenek. Ha ezt a célt érte, akkor egy összevásárolt engedelmes többség fog bejutni a képviselőházba melylyel azután az alkotmányosság leple alatt derűre-borura fogják elkobozni alkotmányos jogainkat és meg fogják valósitani azt a régi osztrák politikát, hogy Magyarországot először anyagilag kell tönkre tenni, azután meg be kell kebeleznii az osztrák tartományok sorába. Ennek a tervnek t. p. nem szabad megvalósulni, ezzel a szándékkal föl kell vennünk a legerélyesebb harcot, mert ha ez a terv sikerül, akkor azután, azán örök idökre elveszett a magyar szabadság. Ezzel a tervvel szemben a magyar nemzetnek, a magyar választóközönségnek csak egy fegyver áll a rendelkezésére és ez az, hogy minden ellenzéki választókerület önként szabad akaratajából lemond a neki — sajnos — törvényben biztosított fuvar- és napidíjakról és azon van, hogy a választás jelöltjének egy fillérébe sem kerüljön. Minden hazafiasan gondolkodó választópolgár, a választás színhe-lyére a saját alkalmatosságával fog bejönni, ott a saját költségén fog megebédelni és ezt meg fogja tenni annyiszor, ahányszor ki fogják irni az új választásokat. E tekintetben máris két fölemelő példára mutathatok. Fehérmegyében a Sárbogárdi választókerület 1867. óta az öreg Madarász Józsefet az egész idö óta az összes választásokon keresztül ingyen választotta meg. Ennél még fényesebb példát nyujt Vas megyében a Felső-Eöri kerület, melynek közönsége 3 nemzetiségű és 3 vallású inkább szegénysorsu népe s dacára annak már éveken keresztül az oda való nagybirtokost Erdödy Gyula grófot ingyen ajándékozzák meg biza mukhal; még zászlót és jelvényt sem fogadnak el töle. Ezeket a példákat kell nekünk is követni t. p. ha valóban magyar hazafiak vagyunk és nem puha babok, ha nem akarjuk fejünket a német igába hajtani, hanem szabad nemzet akarunk maradni, akkor föltétlenül így kell cselekednünk; ha ezt nem fogjuk megtenni, akkor ez a nemzet valóban megérdemli, hogy a németnek rabszolgája legyen. Különösen elvárhatja a nemzet a n.-atádi választókerület polgáraitól, hogy így fognak cselekedni, kik mindenkor a függetlenségi és 48-as pártnak lelkes és tántorithatlan hivei voltak.

Ezek után t. p. úgy hiszem, hogy mindannyiunk érzelmeit és kívánságát tolmácsolom, midön fölkérem ami tisztelt volt képviselőnk, Chernol Gyula urat, mint a hazának egyik hí fiát és a függetlenségi és 48-as párt tántorithatlan hivat, hogy a legközelebbi választáskor tiszteljen meg bennünket a on elhatározásával, hogy a mi bizalmunkat ismét elfogadja és hogy ismét ő lesz ami országgyűlési képviselőnk.

Biztosíthatom öt, hogy mindent elfogunk követni, hogy a N.-Atádi választókerület egy valóban tiszta mandátumot nyújtson át neki. Eljen Chernel Gyula!

Kossuth Ferencnek küldött távirat.

A nagyatádi választókerület függetlenségi és 48-as pártja a nemzetnek mai magasztos ünnepén egybegyűlvén, Chernel Gyula volt országgyűlési képviselőnek újból följajánlotta a mandátumot, mely alkalommal szívből üdvözl: Nagyságodat, mint pártunk vezérét azon óhajának kifejezésével, vajha az új alkotmányos élet a 48 jegyében indulna meg. Isten tartsa meg Nagyságodat és vesszenek a hazaárulók.

Széchenyi Aladár gróf
pártelnök.

H I R E K.

Tisztelt polgártársunk!

Az Atheneum irodalmi intézet, mint Kossuth Lajos munkáinak kiadója, szövetkezett a „Korvin Mátyas” könyvkereskedő társasággal a végből, hogy Kossuth Lajos összes munkáit az egész magyar közönség számára hozzáférhetővé tegye.

Az országos függetlenségi és 48-as párt elnöksége e nagyszabású vállalkozással szemben kötelességet teljesít, amikor felhívja Magyarországot hazafiasan érző polgárait, hogy szerezzék meg Kossuth Lajos munkáit.

Hazánk mostani helyzetében az egész nemzet összeforr a függetlenségi eszme gondolatában és törekvéseiben.

Sok apostola, sok hőse és vértanúja volt ezeknek az eszméknek. De valamennyi közül kiemelkedik lángelméjének világraszóló ragyogásával, hazafias önzetlenségének szeplőtlen tisztaságával, dicsőséges küzdelmének csodásan varázslatos hatásával — Kossuth Lajos.

Az ő eszméit, tanításait nemcsak éreznie kell a nemzetnek, hanem meg is kell értenie azokat.

Egy hosszú élet magasztos munkásságát egész teljességében tárja elének az a nagyszabású irodalmi vállalkozás, mely Kossuth Lajos összes munkáit gyűjtötte össze.

Minden magyar embernek meg kell ősmernie Kossuth Lajos egész éretőri nagyságát, hogy e megismerés után megtermékenyüljön szíve és eszméje a legszentebb hazafi-kötelességekkel.

A magyar nemzet egész élő szervezete át kell jarnia annak a lobogó tűznek, mely Kossuth Lajos munkásságából, beszédeiből, leveleiből, hírlapi cikkeiből és történelmi tanulmányaiból szikrázik és szórja szét melegét és világosságát!

Kossuth Lajos összes munkáinak gyűjteménye a magyar nemzetnek egyik legnagyobb szellemi kincse.

Legyen rajta mindenki, hogy ezt a kincset elhelyezhesse saját otthonába is, és örökségül hagyhassa utódainak.

A vállalkozás, mely a magyar nemzet edes atyja méltó fiának, Kossuth Ferencnek gondos ellenőrzése mellett bocsájta a magyar közönség elé a 15 vaskos kötetre terjedő munkát, lehetővé teszi most, hogy előnyös föltételek mellett, nagyobb áldozatok nélkül, kevésbbé módos emberek is megszerezhessék azt.

Az egész magyar nemzethez szólunk, mikor kérjük a függetlenségi eszmék híveit, hogy a függetlenségi eszmék legnagyobb Apostolának munkáit vegyék meg.

A függetlenségi párt képviselőit, a választókerületek párt elnökeit és pártszervezetünk minden tényezőjét im felhívjuk, hogy legyenek buzgó terjesztői Kossuth Lajos összes munkáinak.

Budapest, 1906. évi február hó.

Apponyi Albert.

Dr. Thaly Kálmán.

— **A vármegyéről.** Tallián Gyula Somogyvármegye főispánját a király ez állásától felmentette s felmentése alkalmából a Lipótrend lovagkeresztjével tüntette ki. A kitüntetés a hivatalos lap szerint hosszú, buzgó szolgálatért adatott, de nem ennek, hanem a dicstelen távozásnak a jutalmául tudjuk be. Helyébe Szulyovszky Dezső volt orsz. képviselő neveztetett ki teljes hatalmu királyi biztossá. Válgék egészségére!

— **Somogyvármegye tisztikara** Gabsovits Karoly főjegyző elnökle alatt f. hó 11-én tartott értekezleten a vármegye választott tisztikara csekély szótöbbséggel kimondotta, hogy kényserhelyeztetel(?) áll szemben, a netán eljövendő kormánybiztos alatt és hivatalukban megmaradnak; — és ezt a határozatot az értekezlet folyama alatt távozó Svastics Nándor dr. főszolgabíró, Kovács Sebestyén Gyula aljegyző, Barány Sándor és dr. Perczel Győző szolgabírók, továbbá Kacskovics Lajos és Lehner Sándor főszolgabírók, valamint Pete Lajos aljegyző nem irták alá, ellenben a többi tisztviselők mind aláírták. Az aláírás után Bosnyák László árvaszéki elnök, — ámbár állítólag az volt a célja a tiszt értekezletnek, hogy ezáltal elkerültessek a kormánybiztosi kirendelés — azt indítványozta meg, hogy hasson oda a tisztikar, hogy kormánybiztosnak Gabsovits Karoly neveztessek ki. Még csak azt jegyezzük meg és ajánljuk majdan a közönség figyelmébe, hogy e jeles határozat meghozatalában az oroszlanrészt Plachner Sándor főszolgabíró, Bogay Jenő és Papp Kálmán árvaszéki ülnököket illeti meg, kik többszöri felszólalásának lett eredménye az a három szótöbbség, melylyel a határozat keresztül ment. Ennek a határozatnak e kérdésében Széchenyi Aladár gróf interpellációt is intézett a f. hó 14-én tart. köz. biz. ülésen rapirend előtt az elnöklő Gabsovits főjegyző alispán-helyetteshez, aki ötlöve-hatolva igyekezett magát és az értekezletet mentetgetni, de sehogysem sikerült.

— **Az új választások.** A kormány még nem döntött abban a kérdésben, hogy javasolja-e a királynak az új választások kiírását. Ezzel szemben mindinkább bizonyosabbá lesz és azt már egyes félhivatalos közlemények is sejteti engedik, hogy május hetedikére kiírják a választásokat. Az erre való intézkedés még március hóban megtörténik.

— **Festmény kiállítás.** Muszély Ágoston a szigetvári polg. fiúiskola rajztanítója festményeiből és rajzaiból Szigetváron kiállítást rendez, melyet e hó 24-én nyit meg.

— **Rikkancsok a királynál** A szegény kenyerét vesztett újságarusítók csak nem tudnak belenyugodni abba, hogy hirtelenében megfosztották kenyérkeresetüktől és munkatlanságra, nélkülözésre vannak kárhóztatva. Ezért a rikkancsok egyesülete elhatározta, hogy a sérelem ellen orvoslást keres ő felségénél és már legközelebb a rikkancsok néhány tagu küldöttsége audienciára jelentkezik a kabinetirodánál. Talán meglágyíthatják a király szívet és a belügyminisztert rendelete visszavonására fogja utasítani.

— **Az új párt végnapjai.** Alighogy Bánffy Dezső báró megírta ismert nyíltlevelét és rá rövidesen a koalícióból, valamint a vezérő-bizottságból kilépett, nyilvánvalóvá lett hogy pártja nem azonosítja magát a vezérrel. Rövidesen rá az új párt elnöke, Wesselényi Miklós báró és Hock János újpárti volt képviselők kilépésüket bejelentették Bánffynak. Az előbbi a függetlenségi pártba lépett be, az utóbbi még nem határozott, vajjon melyik pártba lépjen, ellenben megmaradt a vezérő-bizottság tagjai sorában és majd a legközelebbi beszámolója alkalmával dönti el, hogy hová lépjen.

— **A gazdák érdekében hasznos újítást** tervez Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magnagykereskedő cég Budapest. Ugyanis a gazdák ezideig teljes megnyugvással szerezték be gazdasági magszükségeiket oly üzletekben, ahol Mauthner-féle konyhakerti és virágmagvakat árusítanak, abban a hiszemben, hogy ott a gazdasági magvak is a Mauthner cégtől valók. Sajnos ez nincs mindenütt így, aminek következtében bizony sok oly gazdasági magot vétettek meg a gazdakkal, amelyek sohasem kerültek ki Mauthner raktáraiból. Amint értesülünk a gazdák érdekében megvédésére és a cég jó hírnevének érdekében is, a Mauthner cég a közönséggel rövidesen ismertetni fogja mindazon vidéki kereskedők és szövetkezetek névsorát, a melyeknél a cég gazdasági magva kaphatók. Addig is ajánlatos a vásárlásnál a beszerzési forrás felől meggyőződést szerezni.

— **Műkedvelő-estély a Kossuth-szobor javára.** A Kaposvári Iparos Ifjuság Önképző Körének Műkedvelő Osztálya 1906. évi március hó 18-án (vasárnap) saját helyiségében a Kaposvárot felállítandó Kossuth-szobor-ala javára hazafias Műkedvelő-estélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Műsor ára a pénztárnál 40 fillér. — Már a mult évben is rendezett a fent nevezett kör egy ily estélyt a Kossuth-szobor javára, a mely estélynek tiszta jövedelme 70 korona volt. Kívánatos volna, hogy ezen estély is ép oly jól sikerüljön, mint az előző évi.

— **Március 15. a kaposvári állami főgimnáziumban.** A tanuló ifjuság is a szabadság hajnalának emlékünnepeit lelkes hangulatban ünnepli meg. A közös istentiszteleten, a templomban ugyan meg nem jelenhetett, mert erre a felsőbb tanügyi hatóságtól nyert engedélye nem volt, mindazonáltal sokkal erőteljesebben nyert kifejezést az intézet falai között e napnak nagy nemzeti jelentősége, mint bármikor az előtt. Az V. VI. VII. és VIII. osztályok tanulói külön-külön egy-egy órát szenteltek a nagy nap ünneplésére több tanár jelenlétében, 11—12 óráig pedig az egész ifjuság és tanári kar az igazgatóval élükön a tornateremben gyülekezett, hol a magasztos ünnepély lefolyt. Az ünnepély programja a következő volt: 1. Himnusz. Éneklé az ifjuság. 2. Megnyitó beszéd Tartja: dr. Vass Miklós tanár ur. 3. Talpra magyar! Szavalja: Györék József VIII. o. t. 4. Március tizenötödikén. Felolvasás. Tartja: Kálmán I. VIII. o. t. 5. A hazaszeretetről. Irtá: Szabolcska M. szavalja Nagy J. VIII. o. t. 6. Szózat. Éneklé az ifjuság. Az ünnepély végén az ifjuság a Kossuth-nóta lelkes éneklése mellett osztott szét.

— **Római légfűtő csövek.** A Keszthelyi Balatoni Múzeum Egyesület folytatja a Keszthely mellett volt Mogentiána nevű római telep föltárást. Sajnosan állapítják meg, hogy a szép épületek falait a XIV-ik század végén emelt keszthelyi templom építéséhez annyira lehoradták, hogy az épület alapfalai nálma asabb építkezést nem találnak Szerencse, hogy itt-ott megtalálják a római légfűtés maradványait, hatvan centiméter magas, természetesen földött folyosókkal, melyeken a meleg a fűtőkemenékből, az agyagból épített légfűtőcsövekbe hatott, melyek a szobák falaiba voltak falazva, így vezették a meleget. A rómaiak idejében a Balaton környékét nagy erdőség borította, a honnét bőven került az a rengeteg fa, a mit a nagy Mogentiána óriási épületeinek légfűtési kemencéi megemésztettek. Mogentiána fennmaradt légfűtési részletein is tanulmányozhatjuk a római kultúrájának nagyságát. A telepet legújában megnézte dr. Ruzsinszky Bálint egyetemi tanár is, az Aquinikum föltáratója, arról fényképeket készített, hogy majdan a Mogentiánáról irandó tanulmányában bemutassa.

— **A Nap.** A fővárosi zsurnalisztika valóságos szenzációja A Nap, ma az ország legradikálisabb, legszókimondóbb, legnépszerűbb és legelterjedtebb ellenzéki napilapja. A Nap a közönség rajongó szeretetétől kísérvé, egy csapásra hódította meg a szíveket. Minden száma kész meglepetés és szenzáció. A Nap független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak s

minden más lap megelőzésével már a kora reggeli órákban kapja kézhez a vidéki olvasó. A Nap felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Abrányi Emil. Politika cikkeinek legnagyobb részét Ugron Gábor, a magyar ellenzék e fényes nevű vezéralakja írja. Belső dolgozótársai: Abrányi Emil, Bródy Mihály, Cholnoky Viktor, Feld Aurél, Gergely István, Hacsak Géza, dr. Hajdu Miklós segédszerkesztő, Holló Marton, Kemény Simon, Nadas Sándor, Pásztor Árpád, Székely Miklós, Szabolcs Bálint, Szép Elemér, Thury Zoltán, Ugron Gábor. Ez a névsor — élén Braun Sándor szerkesztővel — kész program. Hangban, tartalomban, formákban, színekben s elevenességben új ez az újság. Valósággal zászlóvivője A Nap a magyar függetlenségi törekvéseknek az erőszak és törvénytörés mostani gyászos napjaiban és ugy politikai, mint újságírói sikerei óriási tényezővé tették, A Nap hasábjain tükröződik a leghivebben a magyar közönség érzelmvilága. Külön szenzációja hogy a legkorábban megjelenő újság a legolcsóbb is. Egy szám ára 2 krajcar, előfizetési ára egész évre 16 kor, fél évre 8 kor, negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 korona 40 fillér (70 krajcar). Az érdeklődőknek A Nap kiadóhivatala (Budapest, VIII, Rökk Szilárd-utca 9.) készsággal küld mutatványszámot.

— **Fidibusz.** Ötlet és vidámság közzentott be a **Fidibusz** című új fővárosi élelappal, amely csup vidámság, elmésség, ragyogó jókedv, pajkos guny. Képei és rajzai is egyszerű k. Minden pénteken délelőtt már kézhez kapja a vidéki olvasó is. A **Fidibusz**-t a fényes tehetségű **Helta János** szerkeszti; főmunkatársai: Ambrus Zoltán és Molnár Ferenc, ez a két brili ns talentum. Karikatúrái javát Cserna Rezső. Csók István, Garay Akos, Gulási Lajos, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Bernstock Károly, Márk Lajos, Linek Lajos, Vesztroczy Manó, ezek a kitűnő magyar festőművészek rajzolják. A lap állandó munkatársainak sora is fényes: Abrányi Emil, Herczeg Ferenc, Ignótus, Gergely István, Pásztor Árpád, Hajdu Miklós, Kemény Simon, Lovik Károly, Nadas Sándor. A **Fidibusz** legalább 16 oldal terjedelmében a legolcsóbb élelapp. Mesésen olcsó! Előfizetési ára: egy évre 6 kor., fél évre 3 korona, negyedévre 1 kor. 50 fillér, egy hónapra 50 fillér. Egy szám ára (5 krajcar) 10 fillér. Mutatványszámot készsággal küld a **Fidibusz** kiadóhivatala (Budapest, Rökk Szilárd-utca 9. szám).

Budapesti levél.

Ma már egyetlen hely van Budapesten, ahol rendszeresen politizálnak: a Kossuth Lajos-utca. A politikai pártkörök és klubok esténként többnyire néptelenek, a Balaton kávéházi szkupstina, amióta a házat feloszlatták, nem tart üléseket, így aki szemtől szembe akarja látni az ország rudjának vezetőit, annak a Kossuth Lajos-utca-ba kell mennie és végig sétálni a déli korzót.

Itt adnak egymásnak találatát a fővárosban időző politikusok, itt alakul ki a helyzet képe, itt állapítják meg a ma szignatúráját és itt kombinálják a jövő eshetőségeit. Alighogy elhangzik a ferenc-rendi atyák templomában a déli harangszó, máris feltűnik a korzó hullámozó sokasága közt egy-egy politikus, amint fürkésző szemekkel a z. ösmerős után, akinek elmond-

hatja saját legújabb értesüléseit, avagy kérdezősködhet a legeslegújabb felől.

Nem kell sokáig várni. Megérkezik mihamar a **Magyar Hírlap** kiváló politikai riporterje, ki addig már magába szívott mindent, ami csak az egyes pártvezéreknél történt s készen áll mindig az eshetőségnek szörszálhasogató megvitatására. Nyomában van mindjárt az **Esti Újság** ügyes politikusa, ki elől lehetetlen megszabadulni anélkül, hogy az illetőből mindent, amit csak tud, ki ne szedjen, ott van a **Magyarország** önértetes referense, a komoly **Pester Lloyd**, kinek már tizenkettőkor értesülése van a tizenegyórai audienciáról, a könyomatos **Magyar Tudósító** fürge embere és a bécsi laptudósítók.

Csakhamar együtt vannak a politikusok is. Ugron Gábor elmélyedve polemizál, Kaas Ivor báró szellemesen csipkedi a vezérbizottságot, Polónyi Géza heves gesztusokkal vitatkozik, Leszkay Gyula, Zboray Miklós, Hentaller Lajos, Szász József, Száthmáry Mór Hédervári Lehel, Szász Zsombor, Pap Zoltán, Lengyel Zoltán, Benedek János az újságírókkal tanácskozik, Batthyány Tivadar gróf az interwiewekre válaszol, Rakosi Viktor pedig sziporkázó ötleteivel villamoz a fel a kedélyeket.

Aztán megkezdődik a politikai séta fel és alá a korzón, egy-egy érdekesebb, fontosabb kérdésnél megállva, csoportba verődve vitatják meg a nap eseményeit.

A sétáló közönség tiszteletteljesen nyit utat előttük s mellettük elaladva lesi ajkukról a szót: vajjon, mi érdekli ma a főváros előbbkelő társadalmát s a hanglejtésekből, no meg egy-egy elkapott szóból igyekeznek megállapítani a napi politika hőmérőjét.

De mégis! A napokban megtörtént az, hogy valaki képes volt egymaga elterelni a közfigyelmet a politikusokról és maga köré vonzani a déli korzó sétáló közönségét. Jukker fogaton hajtott végig a Kossuth Lajos-utcán, majd rövid idő alatt visszafordulva, megállott egyik cukrászda előtt. Egy fiatal hölgy kecses mozdulattal dobta oda a gyeplőt a szűrős kocsisnak és leugorva a kocsirol, bemenet a cukrászboltba.

Öt perc sem telt el s a korzó közönsége magukra hagyta a politikusokat. Oda-sereglett a kis jukker fogat köré s valóságos áttörhetetlen gyűrűt képezett körülötte. Türelmesen vártak, míg a szép leány kijött a cukros boltból s amint megjelent a küszöbön, riadó éljenzéssel fogadták. A leány felült a kocsira, kezeibe vette az ostort és gyeplőt, amde nem mehetett tovább egy tapotat sem. A korzó közönsége nem mozdult a kocsik körül, csak éljenezte, becézgette. Ki tudja meddig tartott volna ez, ha a posztoló lovasrendőr észre nem veszi a nagy csoportosulást, oda nem vágat s utat nem nyit a kocsinak. A szép leány csókokat hintve robot tova.

Mondjam-e ki volt ő? Zsazsa! Az isteni Zsazsa! Az egyedüli, ki ma még a politikusokról is képes elterelni a figyelmet.

Csikó.

Felelős szerkesztő: **Dr. Rusa Ernő.**

Laptulajdonosok:

Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

Hagelman Károly
könyvnyomdájában
egy
tanuló
felvétetik.

SZÉNÁSSY BÉLA magyar gyártmányu
szabadalmazott

Árpád rajzeszközök,

a legjobb rajzeszközök és körzők,

melyek Kaposvárott kaphatók 15—22

Hagelman Károly

könyv- és papirkereskedésében,

ugyszinte az országban levő papirkereskedésekben.

Földes Lajos pénzügyi számellenőr által szerkesztve ma jelent meg **1906., 1907. és 1908.** évekre egy

FALI NAPTÁR,

mely az országos vásárokat Somogy-, Tolna-, Baranya-, Bács-Bodrogvármegyék és Slavonia egy részére időrendben tünteti fel, úgy, hogy előre meg lehet belőle tudni, mely napon hol van vásár. — Az ügyesen szerkesztett és könnyen kezelhető munka a gazdaközönségnek és a jószággal kereskedőknek, úgy az uradalmaknak is nagy szolgálatot tesz. **Ára 1 K 50 f.** Megrendelhető **HAGELMAN KÁROLY** könyvkereskedésében, vagy a Szerzőnél Kaposváron.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja“ és „Állatkereskedelmi Ujság“ kiadásában

megjelent a

Vásári zsebnaptár

Husipari és Állatforgalmi Évkönyv 1906-ra

és az előfizetők az idén is teljesen ingyen kapják meg.

Tartalmazza: A fontosabb országos és havi, valamint heti állatvásárokat az év minden napjára pontosan átszámítva. A fontosabb állategészségügyi rendelkezéseket, az év folyamán felmerült újításokkal kibővítve. A fontosabb állatforgalmi tudnivalókat. A magyar és a külföldi állatpiacok kivitel módzatait és az üzlet szokásokat. — A szavatossági időhatárokat. A fővárosi állatvásárok szabályait és díjait. A vágóhídi és husvizsgálati szabályokat. A fogyasztási adót. Az ipartörvénynek a husiparra vonatkozó rendelkezéseit. Továbbá a husipar és állatforgalom körébe tartozó összes tudnivalókat, jegyzéknaplót stb.

Előfizetési ára: félévre 6 kor. Az Évkönyvet csak előfizetők kapják meg, könyvpiaca egyáltalán nem kerül.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja“ és „Állatkereskedelmi Ujság“ kiadóhivatala EUDA PEST, IX., Ferenc-körút 13. sz. alatt van

RÓZSA JÁNOS

Kaposvárott, Fő-utca 31. sz.

S A J Á T H Á Z Á B A N .

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

vegyészeti ruhatisztító
és gőzműfestő intézetét,

mely bármelyik külföldi gyárral felveszi a versenyt.

Nálam tisztított ruhákért jótállok, hogy a foltok nem ütnek vissza.

Kérem a modern vegytisztítást ne tessék a szabófolt tisztítással összetéveszteni.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

TAKY FERENCZ

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő
KAPOSVÁR, KORONA-UTCZA 14. SZ.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeit teljesen kielégítő

villany, vízvezeték, telefon

és villamos-csengő felszerelésére, valamint bicikli, varrógép, villany- és benzinmotor, ugyszintén min dennemü mechanikai gépek javítására

Electrotechnikai Műhelyt

rendeztem be.

A városi villanytelep szolgálatából kilépve, ezen nagyszabású műhely felállítására azon cél vezérelt, hogy bő tapasztalataim s szaktudásom révén városunkban egy oly iparágat honosítsak meg, melyet a nagyközönség eddig nélkülözni volt kénytelen.

A villamos világításnál előforduló zavarokat a leggyorsabban és legjutányosabban eszközölöm.

A magyérdemü közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Taky Ferencz

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő.

Magánvízvezetékek felszerelését igen jutányos áron vállalom el.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a COZAPOR-ból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZAPOR nyugalmas és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhesen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

416. sz.
INGYEN PRÓBA.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 416.)
62. Chancery Lane,
London, Anglia,